JASKINIA BIELSKA

WSTĘP

Szanowni Goście, w imieniu Zarządu Jaskiń Słowackich witamy Państwa w naszym narodowym pomniku przyrody, w Jaskini Bielskiej. Jaskinia Bielska jest najwyżej położoną, udostępnioną jaskinią na Słowacji. Wejście do niej znajduje się na wysokości 890 m nad poziomem morza. Wejściowe części jaskini odkryli poszukiwacze złota już w pierwszej połowie XVIII wieku, o czym świadczą ich imiona wyryte na ścianach skalnych. Jaskinia została odkryta 22 lipca 1881 roku przez przewodników górskich Johana Britza i Júliusa Husza. Pierwsze pomiary zostały wykonane już w roku odkrycia. W roku 1882 jaskinia została udostępniona, a w 1896 oświetlona elektrycznie.

Jaskinia Bielska powstała w erze mezozoicznej ze środkowotriasowych ciemnoszarych wapieni typu Gutenstein. Jej powstanie uwarunkowały międzywarstwowe płaszczyzny wapieni z pęknięciami tektonicznymi, wzdłuż których przenikała i płynęła woda. Pierwotnie podziemne jamy były w całości wypełnione wodą, która chemicznie rozpuszczała wapień oraz oddziaływała swym ciśnieniem i przepływem. W jaskini dominują olbrzymie kopulaste kształty.

Główne części jaskini powstały już przed czwartorzędowym zlodowaceniem Tatr. Prawdopodobnie utworzone zostały w wyniku agresywnego oddziaływania wód przenikających z powierzchni i mieszających się z wodami głębinowymi w czasie, kiedy pierwotnie rozleglejsza powierzchnia Kobylego Wierchu nad jaskinią rozdzielała się przez początkowe zagłębianie się Doliny Białej. Gdy jaskinia powstawała, podziemne przestrzenie prawie w całości wypełniły miałkie osady, które później zostały wypłukane.

W związku z pogłębianiem się Doliny Białej od końca trzeciorzędu obniżał się również poziom wód podziemnych. To stopniowe obniżanie się miejscami uwidaczniają nam poziome wcięcia na ścianach skalnych. Niektóre części jaskini mogły być zalane później, w wyniku wypełnienia dolnych kanałów odpływowych przez napływające osady. Wody wpływające do

jaskini w czasie ustępowania lodowców jedynie częściowo modelowały wcześniej powstałe przestrzenie. Obecnie wody przesiąkające z opadów gromadzą się w najniższych partiach jaskimi, gdzie niekiedy tworzą się potoki. Prawdopodobnie wypływają one w korycie Białej pod jaskinią.

Całkowita, zmierzona długość jaskini wynosi obecnie około 4200 m. Trasa zwiedzania ma 1370 m. Różnica wzniesień na tej trasie to 112 m, które pokonuje się po 866 schodach. Średnia roczna temperatura waha się od 5,0 do 6,3 °C, woda ma temperaturę 5,2 °C, a wilgotność względna powietrza wynosi ponad 90%. Zwiedzanie trwa około 70 minut.

Przed rozpoczęciem zwiedzania jaskini naszym obowiązkiem jest zwrócenie Państwa uwagi na fakt, że jaskinia jest objęta najwyższym stopniem ochrony, dlatego też nie wolno w niej jeść, pić, palić ani w żaden sposób zanieczyszczać podziemnych korytarzy, nie wolno dotykać instalacji elektrycznej, zbaczać z wyznaczonych chodników, a co najważniejsze nie wolno dotykać ani w jakikolwiek sposób uszkadzać form krasowych.

W jaskini obowiązuje zakaz fotografowania i filmowania bez uprzedniego wniesienia opłaty. Jeszcze raz prosimy Państwa, aby w czasie zwiedzania jaskini nie oddalać się od grupy i nie zbaczać z wyznaczonych chodników.

Życzymy Państwu miłych wrażeń w czasie zwiedzania!

1. SALA WEJŚCIOWA

Pomieszczenia, w których się znajdujemy, nazywamy Olbrzymią Salą Wejściową. Dostępne są one przez częściowo przekopany korytarz. Mniej więcej w połowie korytarza, po prawej stronie proszę zwrócić uwagę na część komina odkrywczego, przez który do jaskini przedostali się jej odkrywcy. Na stropie i ścianach tych dolnych przestrzeni widzimy zagłębienia w kształcie kotłów, które powstały w wyniku rozpuszczającego działania wody pod ciśnieniem. Wyżej, po prawej stronie chodnika zobaczymy jeziorko zwane Białą Studnią, a nad nim Zielone Jeziorko, naprzeciw którego po

lewej stronie chodnika znajduje się przepaść o głębokości 26 m zwana Czarcim Gardłem. Schodami do góry dostaniemy się do części zwanej Pustą Komnatą, gdzie znajduje się stożkowy stalagmit o wysokości 160 cm – zwany Włóczęgą.

Zwiedzanie będziemy kontynuowali w Komnacie Wysokiej.

2. KOMNATA WYSOKA

Znajdujemy się w Komnacie Wysokiej o wysokości 20 m. Z przesiąkających wód, które nasycone są nadmierną ilością rozpuszczonego węglanu wapnia tworzy się jaskiniowy wystrój. Zwisające z góry nacieki nazywamy stalaktytami. Mają one wewnętrzny kanalik. Nacieki rosnące od dołu nazywamy stalagmitami. Tworzą się one z kropel wody w wyniku krystalizacji węglanu wapnia. Kiedy stalaktyt połączy się ze stalagmitem powstaje filar lub stalagnat. Na niektórych ścianach jaskini powstaje miękki naciek, tzw. nawar, który krystalizuje się bezpośrednio z jaskiniowej atmosfery. Powietrze w jaskini pełne jest drobnych kropelek wody zawierających dużą ilość węglanu wapnia (tzw. aerozol). Aerozol ten jest jednocześnie bardzo zdrowy, korzystnie wpływa zwłaszcza na górne drogi oddechowe, co wykorzystuje się w speleoterapii – leczeniu w jaskiniach.

Przed nami na ścianie wyróżnia się biała naciekowa forma przypominająca sylwetkę, Lewoczskiej Białej Damy. Pod nachyloną ścianą znajduje się Żółte Jeziorko. Zwiedzanie jaskini będziemy kontynuować w Komnacie Długiej, gdzie zobaczymy mniejsze stalagmity. Po lewej stronie, przy chodniku znajduje się stalagmit zwany Kamiennym Grzybem, nad nim po prawej stronie widzimy kaskadowy wystrój – Krokodylą Skórę, a naprzeciw niej Jeziorko Sercowe. Nad nim znajduje się stożkowy stalagmit – Kamienna Waza – z małym jeziorkiem na górze. Po prawej stronie widzimy następną grupę stalagmitów zwaną Gajem Krasnoludków.

Zwiedzimy teraz Salę Palmową.

3. SALA PALMOWA

W jaskiniach chronione są nie tylko formy naciekowe, ale też zwierzęta. Niektóre jaskiniowe organizmy żywe w pełni przystosowały się do wilgotnego, zimnego i ciemnego środowiska podziemnego. Są bardzo delikatne i rzadkie. W Jaskini Bielskiej żyje mający dużą wartość naukową drobny wodny Studniczek, ale występują też różne drobne bezkręgowce. Spośród około 30 gatunków nietoperzy zaobserwowanych na terytorium Słowacji w Jaskini Bielskiej w okresie zimowym przebywało 7 gatunków. Przeważają tu nocek duży i nocek wąsatek. Wszystkie gatunki naszych nietoperzy żywią się owadami, są zwierzętami pożytecznymi, zagrożonymi wyginięciem. Dlatego też zasługują na naszą uwagę i wszechstronną ochronę.

Pośrodku Sali Palmowej, w której się znajdujemy, znajduje się Jeziorko Zwierciadłowe. Po prawej stronie widzimy grupę stalagmitów zwaną Kaktusowym Gajem.

Stąd przejdziemy częściowo przekopanym Korytarzem Cierpienia do Zbójnickiej Izby, gdzie ponownie się zatrzymamy.

4. ZBÓJNICKA IZBA

Znajdujemy się w Zbójnickiej Izbie. Nazwa ta pochodzi od stalagmitu znajdującego się na górze, nad schodami, który przypomina siedzącego Janosika, słowackiego bohatera narodowego z XVIII wieku. Z tyłu widać Skarbiec ze Złotym Jeziorkiem. Na dnie jeziorka znajdują się kalafiorowe narośle naciekowe, tzw. pizolity. Przed jeziorkiem widzimy wciąż rosnący stalaktyt zwany Językiem Teściowej. Po przejściu 52 stopni znajdziemy się w najwyższym udostępnionym punkcie jaskini – na wysokości 1002 m – stąd będziemy schodzić przez olbrzymią, bogato ozdobioną Komorę Kaltsteina, aż do Komnaty Wielkich Wapiennych Wodospadów.

5. KOMNATA WIELKICH WODOSPADÓW

Do Komnaty Wielkich Wapiennych Wodospadów dostaliśmy się przez przebity korytarz. Wodospad ma długość

56 m, a jego zakończenie ma kształt piszczałek organowych. Teraz zwiedzimy najpiękniej ozdobioną część jaskini – Galerię. Odznacza się ona bogatym wystrojem naciekowym.

Z Galerii zejdziemy do Sali Cichej – w dawnych czasach wypełniało ją jeziorko. Dalej przejdziemy do Sali Koncertowej, którą widać pod nami w dole.

6. SALA KONCERTOWA

Znajdujemy się w Sali Koncertowej. Swoją nazwę zawdzięcza dźwiękowi, który powstaje, gdy krople wody spadają na powierzchnię jeziorka i dno jaskini. Z tyłu, za jeziorkiem widać piękne, śnieżnobiałe, miejscami szare lub żółte firankowe nawisy. W związku ze znakomitymi warunkami akustycznymi w sali tej niekiedy organizowane są koncerty muzyki klasycznej.

Z Sali Koncertowej schodzimy przez Komnatę Rurowatą do Komnaty Białej, w której dominuje największy stalagnat w jaskini – Biały Filar. Przez sztucznie przekopany korytarz przejdziemy do Zawalonej Komnaty. W wyniku zawalenia się stropu zniszczony został pierwotny wystrój naciekowy. Przez tak zwaną Piernikową Chatkę i Ogród Zoologiczny dostaniemy się do Sali Wejściowej, gdzie rozpoczęliśmy zwiedzanie.

Odwiedzając Jaskinię Bielską mogli Państwo zobaczyć, jakie wartości skrywają jaskinie na Słowacji. Dlatego też na podstawie Ustawy o ochronie przyrody i środowiska wszystkie jaskinie są chronione jako pomniki przyrody, a najważniejsze z nich jako narodowe pomniki przyrody. Na Słowacji odkryto ponad 8000 jaskiń. Każda z nich jest na swój sposób oryginalna, zachęcamy więc do odwiedzenia również innych udostępnionych zwiedzającym. Najbliżej Jaskini Bielskiej znajduje się Jaskinia Ważecka (około 50 minut jazdy samochodem), w której można zapoznać się z życiem niedźwiedzi jaskiniowych.

Dziękujemy Państwu za uwagę i odwiedzenie jaskini. Mamy nadzieję, że podobała się Państwu. Życzymy przyjemnej podróży w trakcie zwiedzania przyrody słowackiej.